ئۇيغۇر تېبابىتى ئالىي تېخنىكوم مەكتەپلىرى ئۈچۈن دەرسلىك

ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى

(بىرىنچى توم)

维吾尔医成药学

（上册）

شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى

维吾尔医高等专科学校教材

维吾尔医成药学

（上册）

主　编：吐尔洪 · 吾买尔

副主编：阿尔甫 · 买买提尼牙孜
艾力 · 肉孜

编　者：（按维文字母排列）
阿不力克木 · 努尔买买提阿吉
艾力阿吉 · 库尔班尼牙孜艾米琪
吐尼莎古丽 · 买提卡斯木
茹克娅 · 沙地克
穆塔力甫 · 艾力阿吉艾米琪
吾不力 · 吐尔地

新疆人民卫生出版社

ئۇيغۇر تېبابىتى ئالىي تېخنىكوم مەكتەپلىرى ئۈچۈن دەرسلىك

ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى

(بىرىنچى توم)

باش تۈزگۈچى: تۇرغۇن ئۆمەر

مۇئاۋىن باش تۈزگۈچى: ئارىپ مۇھەممەتنىياز
ئەلى روزى

تۈزگۈچىلەر: (ئۇيغۇر ئېلىپبە تەرتىپى بويىچە تىزىلدى)
ئابلىكىم نۇرمۇھەممەت ھاجى
ئەلى ھاجى قۇربانىياز ئەمچى
تۇنساگۈل مەتقاسىم
رۇقىيە سادىق
مۇتەللىپ ئەلى ھاجى ئەمچى
ئوبۇل تۇردى

شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

维吾尔医成药学/穆塔力甫等编. —2版,—乌鲁木齐:新疆人民卫生出版社,2006.3
ISBN 7—5372—0031—9

Ⅰ.维... Ⅱ.穆... Ⅲ.维吾尔族—民族医学—中成药—高等学校—教材—维吾尔语(中国少数民族语言)
Ⅳ.R291.5

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第017546号

责任编辑: 伊德力斯·巴克
阿不力克木·努尔买买提阿吉

责任校对: 热依汗·努尔
沙拉买提·阿布利米提

维吾尔医成药学

（上册）

编:(按维文字母排列)

阿不力克木·努尔买买提阿吉、艾力阿吉·库尔班尼牙孜艾米琪
吐尼莎古丽·买提卡斯木、茹克娅·莎地克、穆塔力甫·艾力阿吉艾米琪
吾不力·吐尔地

*

新疆人民卫生出版社出版
(乌鲁木齐市龙泉街66号 邮编830001)
新疆新华印刷厂印刷
新疆新华书店发行

*

787×1092毫米 16开本 57.75
2006年3月第2版 2006年3月第1次印刷
印数:1—3500 总定价(上下册):99.00元

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئىدرىس باقى
ئابلىكىم نۇرمۇھەممەت ھاجى

مەسئۇل كوررېكتورى: رەيھان نۇر
سالامەت ئابلىمىت

ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى

(بىرىنچى توم)

تۈزگۈچىلەر: (ئۇيغۇر ئېلىپبە تەرتىپى بويىچە تىزىلدى)
ئابلىكىم نۇرمۇھەممەت ھاجى، ئەلى ھاجى قۇربانىنىياز ئەمچى،
تۇنساگۇل مەتقاسىم، رۇقىيە سادىق، مۇتەللىپ ئەلى ھاجى ئەمچى،
ئوبۇل تۇردى

*

شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى بۇلاقبېشى كوچىسى 66 - قورۇ، پوچتا نومۇرى 830001)
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى تارقاتتى
1092×787 مىللىمېتىر، 16 فورمات، باسما تاۋىقى: 57.75
2006 - يىل 3 - ئاي 2 - نەشرى، 1 - قېتىم بېسىلىشى
تىراژى: 3500 — 1

*

ISBN7—5372—0031—9
باھاسى (ئىككى توم): 99.00 يۈەن

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

مۇقاۋىدا: شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابىتى ئالىي تېخنىكومىدىن كۆرۈنۈش

مۇقاۋىدا: شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابىتى ئالىي تېخنىكومىدىن كۆرۈنۈش

ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دەرسلىك ماتېرىياللىرىنى تۈزۈش كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ ئىسملىكى

مۇدىرى:
خېشىڭدۇڭ (دۆلەتلىك جۇڭگو تېبابىتى دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى پەن - تېخنىكا مائارىپ
مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى، پروفېسسور)
مەمتىمىن ياسىن (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ نازىرى)
مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: خۇڭ جىڭ (دۆلەت جۇڭيى تېبابەتچىلىك - دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى پەن - تېخنىكا
مائارىپ مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، دوكتور، پروفېسسور)
ۋاڭ شاۋيەن (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى)
تۇرغۇن ئۆمەر (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچ)
خالمۇرات غوپۇر (شىنجاڭ تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، دوكتور، پروفېسسور)
جاۋ مىڭ (دۆلەتلىك جۇڭگو تېبابىتى دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى پەن - تېخنىكا مائارىپ
مەھكىمىسى مائارىپ باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، مۇئاۋىن تەتقىقاتچى)
ئارىپ مۇھەممەتنىياز (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى جۇڭيى - مىللىي تېبابەتچىلىك
دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان تەتقىقاتچى)
ئىدرىس باقى (شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتىنىڭ باشلىقى، ئالىي مۇھەررىر)
ئەلى روزى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پروفېسسور)
ئابدۇرېھىم قادىر (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دورىگەرلىك يازما يادىكارلىقلى-
رىنى رەتلەش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، تەتقىقاتچى)
ھەيئەتلىرى: ھەبىبۇللا يۈسۈپ (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، مۇئاۋىن مۇدىر پراۋىزور)
مۇتەللىپ ئەلى ھاجى ئەمچى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچ)
مەغپىرەت ئابدۇۋەلى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)
ئۇبۇل ھەسەن (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)
ئابدۇقادىر ئابدۇۋايىت (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، كاندىدات ئالىي مۇھەررىر)
مۇھەممەتقاسىم ئۇبۇلھەسەن (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)
جۈرئەت توختى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)
ئۇبۇلقاسىم مۇھەممەتسىدىق (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)
ئەركىن يۈسۈن (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)
ئابدۇكېرىم تۇرسۇنتوختى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)
تۇرغۇن تۇرسۇن (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)
مۇختەر نۇرمۇھەممەت (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)
يارمۇھەممەت (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى جۇڭيى - مىللىي تېبابەتچىلىك
دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش باشقارمىسىدىن، مۇدىر بۆلۈم ئەزاسى)
ئىسراپىل ئەبەي (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ
ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى، مۇدىر پراۋىزور)
ئېھسان ئىمىن (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن
باشلىقى، كاندىدات ئالىي مۇھەررىر)
ئابلىكىم نۇرمۇھەممەت ھاجى (شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتىدىن، مۇھەررىر)

باقى يۇسۇپ (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

مۇھەممەتقاسىم سىدىق (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

خالىدە ھەسەن (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

ھەبىبۇللا ئەلى (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

نۇرسۇن غوپۇر (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مەسئۇل ۋراچ)

ئۇبۇل قادىر (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچ)

ئېزىز كەنجى (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

مۇھەممەتئېلى مەھمۇدى (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

رۇقىيە سادىق (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر پراۋىزور)

نېمەتۇللا ئەبەيدۇللا (يەكەن ناھىيىلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچ)

ئەلى ھاجى قۇربانىنياز ئەمچى (خوتەن ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

باقى ئالىم (خوتەن ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

ئابدۇخالىق ئىسمائىل (خوتەن ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

مۇھىددىن غاپپار (خوتەن ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دوختۇرخانىسىدىن، مۇدىر ۋراچ)

ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك دەرسلىك ماتېرىياللىرىنى تۈزۈش كومىتېتى ئىشخانىسى ئەزالىرىنىڭ ئىسىملىكى

ئىشخانا مۇدىرى: تۇرغۇن ئۆمەر (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچ)

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئارىپ مۇھەممەتنىياز (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى جۇڭيى - مىللىي تېبابەتچىلىك دورىگەرلىكنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان تەتقىقاتچى)

ئەلى روزى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پروفېسسور)

ئەزالىرى: مۇتەللىپ ئەلى ھاجى ئەمچى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، مۇئاۋىن مۇدىر ۋراچ)

ئۇبۇل ھەسەن (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)

ئۇبۇلقاسىم مۇھەممەتسىدىق (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، دوتسېنت)

ئابدۇكېرىم نۇرسۇننوختى (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)

ئەكبەر مۇھەممەت (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)

ئەلى زىيا (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)

ئابدۇقەييۇم مەنسۇرىپ (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)

ئەنۋەر دولقۇن (شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىدىن، لېكتور)

يار مۇھەممەت (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى جۇڭيى - مىللىي تېبابەتچىلىك دورىگەرلىكنى باشقۇرۇش باشقارمىسىدىن، مۇدىر بۆلۈم ئەزاسى)

ئېھسان ئىمىن (شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، كاندىدات ئالىي مۇھەررىر)

ئابلىكىم نۇرمۇھەممەت ھاجى (شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتىدىن، مۇھەررىر)

维吾尔医药学教材编写委员会人员名单

主　任：	贺兴东	（国家中医药管理局科技教育司司长，教授）
	买买提明·牙生	（新疆维吾尔自治区卫生厅厅长）
副主任：	洪　净	（国家中医药管理局科技教育司副司长，博士，教授）
	王小燕	（新疆维吾尔自治区卫生厅副厅长）
	吐尔洪·吾买尔	（新疆维吾尔医学高等专科学校校长，副主任医师）
	哈木拉提·吾甫尔	（新疆医科大学副校长，博士，教授）
	赵　明	（国家中医药管理局科技教育司教育处处长，副研究员）
	阿尔甫·买买提尼牙孜	（新疆维吾尔自治区卫生厅中医民族医药管理处处长，特聘研究员）
	伊德力斯·巴克	（新疆人民卫生出版社社长，编审）
	艾力·肉孜	（新疆维吾尔医学高等专科学校副校长，教授）
	阿不都热依木·卡地尔	（新疆维吾尔自治区维吾尔医药文献整理工作领导小组办公室主任，研究员）
委　员：	艾比布拉·玉素甫	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副主任药师）
	穆塔力甫·艾力阿吉艾米琪	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副主任医师）
	买合皮热提·阿布都外力	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
	吾布力艾山	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
	阿布都卡地尔·阿布都瓦依提	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副编审）
	买提卡斯木·吾布力艾山	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
	居来提·托合提	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
	吾布力卡斯木·买提斯迪克	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
	艾尔肯·玉逊	（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
	阿布都克热木·吐尔逊托合提	（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
	吐尔洪·吐尔逊	（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
	木合塔尔·努尔买买提	（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
	亚尔买买提	（新疆维吾尔自治区卫生厅中医民族医药管理处主任科员）
	斯拉甫·艾拜	（新疆维吾尔自治区维吾尔医医院院长，新疆维吾尔自治区维吾尔医研究所所长，主任药师）
	伊河山·伊明	（新疆维吾尔自治区维吾尔医研究所副所长，副编审）
	阿不力克木·努尔买买提阿吉	（新疆人民卫生出版社，编辑）

巴克·玉素甫　　（新疆维吾尔自治区维吾尔医医院，主任医师）
买提卡斯木·斯地克　　（新疆维吾尔自治区维吾尔医医院，主任医师）
哈丽达·艾山　　（新疆维吾尔自治区维吾尔医医院，主任医师）
艾比布拉·艾力　　（新疆维吾尔自治区维吾尔医医院，主任医师）
吐尔逊·吾甫尔　　（新疆维吾尔自治区维吾尔医医院，主治医师）
吾布力·卡德尔　　（喀什地区维吾尔医医院副院长，副主任医师）
艾则孜·坎吉　　（喀什地区维吾尔医医院，主任医师）
买买提艾力·麻合木提　　（喀什地区维吾尔医医院，主任医师）
茹克娅·莎地克　　（喀什地区维吾尔医医院，主任药师）
尼木吐拉·艾拜都拉　　（莎车县维吾尔医医院，副主任医师）
艾力阿吉·库尔班尼牙孜艾米琪　　（和田地区维吾尔医医院，主任医师）
巴克·阿力木　　（和田地区维吾尔医医院，主任医师）
阿布都合力克·斯马义　　（和田地区维吾尔医医院，主任医师）
木依丁·阿巴尔　　（和田地区维吾尔医医院，主任医师）

维吾尔医药学教材编写委员会办公室成员名单

办 公 室 主 任：吐尔洪·吾买尔　　（新疆维吾尔医学高等专科学校校长，副主任医师）
办公室副主任：阿尔甫·买买提尼牙孜　　（新疆维吾尔自治区卫生厅中医民族医药管理处处长，特聘研究员）
艾力·肉孜　　（新疆维吾尔医学高等专科学校副校长，教授）
成　　员：穆塔力甫·艾力阿吉艾米琪　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，副主任医师）
吾布力艾山　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
吾布力卡斯木·买提斯迪克　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，副教授）
阿布都克热木·吐尔逊托合提　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
艾克拜尔·买买提　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师））
艾力·孜瓦　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
阿布都克优木·买提西热甫　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
安瓦尔·杜力坤　　（新疆维吾尔医学高等专科学校，讲师）
亚尔买买提　　（新疆维吾尔自治区卫生厅中医民族医药管理处主任科员）
伊河山·伊明　　（新疆维吾尔自治区维吾尔医研究所副所长，副编审）
阿不力克木·努尔买买提阿吉　　（新疆人民卫生出版社，编辑）

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

كىرىش سۆز

ئۇيغۇر تېبابىتى — ئەمگەكچان ئۇيغۇر خەلقىنىڭ تارىختىن بۇيان تۈرلۈك كېسەللىكلەر بىلەن ئىزچىل كۈرەش قىلىشى جەريانىدا يەكۈنلىگەن تەجرىبىلىرىنىڭ ئىلمىي يەكۈنى.

ئۇيغۇر تېبابىتى — قەدىمدىن بۇيان 20 - ئەسىرنىڭ باشلىرىغىچە رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ساقلىقىنى ساقلاپ، كېسەللىكلەرگە قارشى تۇرۇپ، ساغلام ئۆسۈپ كۆپىيىشىگە خىزمەت قىلىپ كېلىۋاتقان بىردىنبىر تېبابەت بولۇپ، ئۇ ئۆزىگە خاس نەزەرىيە سىستېمىسىغا ۋە بىر يۈرۈش داۋالاش ئۇسۇللىرىغا، مول دورا بايلىقلىرىغا ئىگە.

ئۇيغۇر تېبابىتى تارىختىن بۇيان ئۇستاز - شاگىرت تەربىيىلەش شەكلى ئارقىلىق ئەۋلادمۇ ئەۋلاد داۋاملىشىپ بىزگىچە يېتىپ كەلگەن ئىدى. 1983 - يىلى كۆكخوتتا ئېچىلغان مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك مىللىي تېبابەتچىلىك خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىغا ئاساسەن، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 1984 - يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومىنى خوتەندە قۇرۇشنى قارار قىلدى ھەمدە مەكتىپىمىز 1987 - يىلى تۇنجى قېتىم ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى باشلىدى. مەكتىپىمىزنى 1989 - يىلى 9 - ئايدا دۆلەت مائارىپ مىنىستىرلىقى رەسمىي تەستىقلاپ ئەنگە ئالدى. شۇنىڭدىن باشلاپ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىزباسارلىرىنى تەربىيىلەش ئىشلىرى ھازىرقى زامان مائارىپى دەۋرىگە قەدەم قويدى.

1986 - يىلىدىن باشلاپ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ سابىق نازىرى مەرھۇم ئىسھاقجان مەھمۇدىنىڭ مەسلىھەتچىلىكى، سابىق نازىر رەقىپ ئابباسنىڭ رەھبەرلىكى، مۇئاۋىن نازىر مۇھەممەتئىمىن سابىرنىڭ بىۋاستە يېتەكچىلىكى، جۇڭيى - مىللىي تېبابەتچىلىك دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى ئارىپ مۇھەممەت نىيازنىڭ تەشكىللىشى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدىكى ئۇيغۇر تېبابىتى مۇتەخەسسىسلىرى مەكتىپىمىزنىڭ تۇنجى ئەۋلاد دەرسلىك ماتېرىياللىرىنى تۈزۈشنى باشلاپ، 1992 - يىلى بۇ شەرەپلىك ۋەزىپىنى تولۇق ئاخىرلاشتۇردى. بۇ دەرسلىكلەرنى باشتىن - ئاخىر ئالىي مۇھەررىر مەرھۇم ئىنايىتۇللا ھېلىمى، ئۇيغۇر تېبابەت ئالىمى، تىلشۇناس مەرھۇم ھاجى ئابدۇلھەمىد يۇسۇفى قاتارلىقلار بېكىتىپ، تەھرىرلەپ ۋە ئىش قوشۇپ، شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى ئىلگىرى - كېيىن نەشر قىلىپ، ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك مائارىپىغا تۇنجى ئاساس سالغان ئىدى. مەكتىپىمىز ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مۇھەممەتئىمىن ياسىن، سابىق مۇئاۋىن نازىر گۈلبوستان سابىت قاتارلىقلارنىڭ

رەھبەرلىكى بىلەن مەكتىپىمىزنىڭ ئوقۇ ـ ئوقۇتۇش سۈپىتىنى تېخىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈپ، ئۇيغۇر تېبابىتى ئىزباسارلىرىنى ئەتراپلىق، سەۋىيىلىك، سۈپەتلىك تەربىيىلەش ئۈچۈن، 10 نەچچە يىللىق ئوقۇ ـ ئوقۇتۇش تەجرىبىلىرىمىزنى يەكۈنلەش ئاساسىدا مەكتىپىمىزنىڭ ئىككىنچى ئەۋلاد دەرسلىك ماتېرىياللىرىنى تۈزۈشنى 2002 ـ يىلى باشلىغانىدۇق. مەكتىپىمىزدە بىر نەچچە يىلدىن بۇيان دەرسلىك قىلىنغان «ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى» نامىدىكى كونسپېكتنى نەشرگە تاپشۇرغىنىمىزدىن كېيىن، قۇرۇلما ۋە مەزمۇن جەھەتلەردە نۇرغۇنلىغان يېتەرسىزلىكلەر بايقىلىپ، قۇرۇلما جەھەتتە باشتىن ـ ئاخىر قايتىدىن رەتلەپ، تېمىغا مۇناسىۋەتسىز، ئىلمىيلىكى يوق دەپ قارالغان مەزمۇنلارنى قالدۇرۇۋېتىپ، «ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى» دەرسلىكىگە كىرگۈزۈلۈشكە تېگىشلىك بولسىمۇ، كونسپېكتقا كىرگۈزۈلمەي قالغان زور بىر قىسىم مەزمۇنلارنى ۋە دورىلارنى يېڭىدىن يېزىپ چىقىپ، «ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى» دەرسلىكىنىڭ ئىلمىيلىكىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، پايدىلىنىش قىممىتىنى ئاشۇردۇق.

شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى بۇ دەرسلىكنىڭ سىستېمىلىق، مۇكەممەل، سۈپەتلىك، تەلەپكە لايىق نەشر قىلىنىشى ئۈچۈن زور كۈچ چىقاردى. مۇشۇ مۇناسىۋەت بىلەن ئۇلارغا ئالاھىدە رەھمەت ئېيتىمىز.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابىتى دەرسلىك
ماتېرىياللىرىنى تۈزۈش كومىتېتى ئىشخانىسى
2006 ـ يىلى 25 ـ مارت

نەشرىياتتىن

ئۇيغۇر تېبابىتى پېششىق دورىلار ئىلمى — ئۇيغۇر تېبابىتى دورىگەرلىكىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى.

بۇ دەرسلىك ئومۇمىي قىسىم ۋە مەخسۇس قىسىمدىن ئىبارەت چوڭ ئىككى بۆلەككە بۆلۈندى. ئومۇمىي قىسىمدا ئۇيغۇر تېبابىتى پېششىق دورىلار ئىلمى ھەققىدە چۈشەنچە، ئۇيغۇر تېبابىتى پېششىق دورىلار ئىلمىنىڭ تەتقىقات ئوبيېكتى، ۋەزىپىسى ۋە مەقسىتى؛ ئۇيغۇر تېبابىتى دورىگەرلىك ئىلمىنىڭ قىسقىچە تەرەققىيات تارىخى؛ ئۇيغۇر تېبابىتىدە، پېششىق دورىلارغا نام قويۇش، تەبىئەت بەلگىلەش ۋە ئۇلارنى خۇسۇسىيەتكە ئايرىش قاتارلىق مەزمۇنلار تونۇشتۇرۇلدى.

مەخسۇس قىسمى ئۇيغۇر تېبابىتىنىڭ پېششىق دورىلارنى خۇسۇسىيەتكە ئايرىش پرىنسىپى بويىچە خىلتسىز غەيرىي تەبىئىي كەيپىياتنى تەڭشىگۈچى دورىلار، غەيرىي تەبىئىي خىلتلارنى پىشۇرغۇچى دورىلار، غەيرىي تەبىئىي خىلتلارنى سۈرگۈچى دورىلار، قان تازىلىغۇچى دورىلار، قان كۆپەيتكۈچى دورىلار قاتارلىق 40 بابقا بۆلۈنۈپ، ھەر بىر بابى بىر نەچچە خىل دورىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىپ، ئۆز نۆۋىتىدە شۇ خىل دورىنىڭ تونۇشى، تەركىبى، تەبىئىتى، خۇسۇسىيىتى، ئىشلىتىلىدىغان كېسەللىكلەر، ئىشلىتىش ئۇسۇلى قاتارلىق مەزمۇنلار تونۇشتۇرۇلدى. خۇسۇسىيىتى ئورتاق بولغان بىر قىسىم دورىلار مۇناسىۋەتلىك بابلاردا تەكرارلاندى. ھەمدە ئوقۇغۇچىلارنىڭ پايدىلىنىشىغا قولاي بولۇش ئۈچۈن، پېششىق دورىلارنىڭ ئاچقۇچى كىتابنىڭ ئاخىرىغا قوشۇمچە قىلىندى.

ئوقۇغۇچىلار بۇ دەرسلىكنى ئۆگىنىش ئارقىلىق ئۇيغۇر تېبابىتى پېششىق دورىلىرىغا ئائىت بىلىملەرنى ئىگىلەپ، ئۇيغۇر تېبابىتى دورىگەرلىكىگە ئاساس سالالايدۇ.

بۇ دەرسلىك، شىنجاڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومى ئوقۇغۇچىلىرىدىن سىرت، ھەر دەرىجىلىك ئۇيغۇر تېبابىتى دوختۇرخانىسىدىكى تېۋىپ، دورىگەرلەرنىڭ ۋە دورا تەتقىقاتچىلىرىنىڭ پايدىلىنىش ماتېرىيالى بولالايدۇ.

شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى
2006 - يىلى 1 - مارت
ئۈرۈمچى

مۇندەرىجە

ئومۇمىي قىسىم

بىرىنچى باب ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمى ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە 3

§ 1 . ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورىلار ئىلمىنىڭ تەتقىقات ئوبيېكتى، ۋەزىپىسى ۋە مەقسىتى 3

§ 2 . ئۇيغۇر تېبابىتى دورىگەرلىك ئىلمىنىڭ قىسقىچە تەرەققىيات تارىخى 4

ئىككىنچى باب ئۇيغۇر تېبابىتىدە پىششىق دورىلارنىڭ نامى، تەبئىتى ۋە خۇسۇسىيىتى بەلگىلەش 33

§ 1 . ئۇيغۇر تېبابىتىدە پىششىق دورىلارنىڭ نامىنى بەلگىلەش 33

§ 2 . ئۇيغۇر تېبابىتىدە پىششىق دورىلارنىڭ تەبئىتىنى بەلگىلەش 34

§ 3 . ئۇيغۇر تېبابىتىدە پىششىق دورىلارنى خۇسۇسىيەتكە ئايرىش 36

ئۈچىنچى باب ئۇيغۇر تېبابىتى پىششىق دورا ياسالمىلىرى 38

1 . كاشكاپ (دەملىمە) دورىلار 38

2 . مەتبۇخ دورىلار 39

3 . سىركەنجۇبىل دورىلار 40

4 . مائۇلئۇسۇللار 41

5 . مائۇل فەۋاكىھلار 42

6 . مائۇل ھەسەللەر 42

7 . شەربەت دورىلار 43

8 . دانچە دورىلار 44

9 . مۇسەللەسلەر 45

10 . ئەرەق دورىلار 46

11 . مائۇللەھمىلەر 47

12 . لوئوق دورىلار 48

13 . سۇفۇپ دورىلار 49

14 . خېمىر دورىلار 51

15 . مەجۇن دورىلار 52

16. ئىترىفىل دورىلار ······ 53
17. جاۋارىش دورىلار ······ 54
18. ئايارەج دورىلار ······ 55
19. لوبۇب دورىلار ······ 56
20. تەرياق دورىلار ······ 57
21. مۇراببالار ······ 59
22. گۇلقەنتلەر ······ 60
23. قۇرس دورىلار ······ 60
24. كاپسۇل دورىلار ······ 62
25. ھەب دورىلار ······ 63
26. نۇتۇل دورىلار ······ 64
27. تامچە (قوتۇر) دورىلار ······ 65
28. غەر - غەر دورىلار ······ 66
29. پاشۇيە دورىلار ······ 67
30. ھوقنە (كلىزما) دورىلار ······ 68
31. رەۋغەن دورىلار ······ 68
32. تىزاپ دورىلار ······ 69
33. ئابىزەن دورىلار ······ 70
34. مەلھەم دورىلار ······ 71
35. زىماد دورىلار ······ 72
36. سۇرمە دورىلار ······ 73
37. سەپمە (ئۇپا) دورىلار ······ 74
38. پۇراتما ۋە چۇشكۇرتمە دورىلار ······ 74
39. سۇنۇن دورىلار ······ 75
40. شىياف دورىلار ······ 76

مەخسۇس قىسىم

بىرىنچى باب خىلىتسىز غەيرىي تەبىئىي كەيپىياتنى تەڭشىگۈچى دورىلار ··· 79
§1. خىلىتسىز قۇرۇق ئىسسىق كەيپىياتنى تەڭشىگۈچى دورىلار ······ 79
شەربىتى تۇرۇنجى ······ 80

شەربىتى سۇماق …………………………………………… 81
شەربىتى زىخ …………………………………………………… 81
بېھى شەربىتى …………………………………………………… 82
بېھى مۇراببىاسى ………………………………………………… 82
ئۆرۈك مۇراببىاسى ………………………………………………… 83
جىنەستە مۇراببىاسى ……………………………………………… 83
ئامىلە مۇراببىاسى ………………………………………………… 84
ھېلىلە مۇراببىاسى ………………………………………………… 84
ئۆرۈك چېچىكى گۈلقەنتى ………………………………………… 85
سۇفۇپى يۇمغاقسۇت ئۇرۇقى ……………………………………… 85
مەجۇنى داۋائى زىخ Ⅱ …………………………………………… 86
سىركەنجىۋىل ئالما ………………………………………………… 86
سىركەنجىۋىل بېھى لىمونى ………………………………………… 87
2 §. خىلىتسىز ھۆل سوغۇق كەيپىياتنى تەڭشىگۈچى دورىلار ………… 91
ئەنجۈر مۇراببىاسى ………………………………………………… 91
مەجۇنى ئەنجۈر …………………………………………………… 92
مەجۇنى جۆز ……………………………………………………… 92
جاۋارىش جۆز ……………………………………………………… 93
جاۋارىش بەسباسە Ⅰ ……………………………………………… 93
جاۋارىش جالىنۇس ………………………………………………… 94
جاۋارىش بەسباسە Ⅱ ……………………………………………… 95
جاۋارىش دارچىن …………………………………………………… 96
جاۋارىش زەنجىۋىل ………………………………………………… 97
ئىككىنچى باب غەيرىي تەبىئىي خىلىتلارنى پىشۇرغۇچى دورىلار ……… 98
1 §. غەيرىي تەبىئىي سەپرا خىلىتىنى پىشۇرغۇچى دورىلار ……………… 98
مەتبۇخى مۇنزىج سەپرا Ⅰ ………………………………………… 99
مەتبۇخى مۇنزىج سەپرا Ⅱ ………………………………………… 99
مەتبۇخى مۇنزىج سەپرا Ⅲ ………………………………………… 100
مەتبۇخى مۇنزىج سەپرا Ⅳ ………………………………………… 101

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com